

Fredensborg Kommune
Rådhuset
Egevangen 3 B
2980 Kokkedal

Att.: Byrådet

Henvendelse om Fredensborg Kommunes praksis efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2

30. juli 2018

Helsingør Kommune har den 25. august 2015 rettet henvendelse til Statsforvaltningen, som på daværende tidspunkt førte tilsynet med kommunerne.

J.nr. 2014-203392

Henvendelsen handler om Fredensborg Kommunes forpligtelser som tilflytningskommune efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Helsingør Kommune har henvist til, at Fredensborg Kommune – i relation til borgere fra Helsingør Kommune, der har valgt Else Mariehjemmet i Fredensborg Kommune – har afvist at foretage vurdering efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2, af, om betingelserne for at få anvist en bolig også er opfyldt efter Fredensborg Kommunes retningslinjer.

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Tilsynet med kommunerne varetages fra 1. april 2017 af Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens § 47, stk. 1. Sagen er derfor overgået til behandling i Ankestyrelsen.

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Resumé

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at Fredensborg Kommunes praksis med som tilflytningskommune ikke at foretage vurdering af, om betingelserne i kommunen for at få anvist en bolig på Else Mariehjemmet er opfyldt, er i strid med almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af botilbud uanset beliggenhed.

Ankestyrelsen skal anmode byrådet i Fredensborg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Nedenfor følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Ankestyrelsens opfattelse.

Sagens baggrund

Helsingør Kommune har i sin henvendelse af 25. august 2015 til Statsforvaltningen henvist til Statsforvaltningens udtalelse af 18. december 2014 i sagen 2014-203392. Det fremgår af udtalelsen, at det er Statsforvaltningens opfattelse, at Helsingør Kommunes beslutning om ikke at visitere borgere til Else Mariehjemmet i Fredensborg Kommune er i strid med almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af ældreboliger.

Helsingør Kommune har efterfølgende konkret oplevet, at to kommuner som tilflytningskommune har afvist at foretage vurdering af, om betingelserne for at få anvist en bolig også er opfyldt efter tilflytningskommunens retningslinjer i medfør af almenboliglovens § 58 a, stk. 2, herunder Fredensborg Kommune i forhold til Else Mariehjemmet.

Det fremgår også af henvendelsen til Statsforvaltningen fra Helsingør Kommune, at Fredensborg Kommune som tilflytningskommune har afvist at foretage en vurdering efter almenboliglovens § 58 a, stk. 2, af, hvorvidt betingelserne for at få anvist en bolig er opfyldt.

Helsingør Kommune er af den opfattelse, at det er en forudsætning for det frie valg i medfør af almenboliglovens § 58 a, at tilflytningskommunen foretager en vurdering af, om betingelserne for at få anvist en bolig er opfyldt efter denne kommunes retningslinjer. Det indebærer efter Helsingør Kommunes opfattelse ikke, at tilflytningskommunen også skal have adgang til at anvise en konkret bolig eller i øvrigt have indflydelse på den ønskede boligs venteliste. Vurderingen i forhold til kommunens retningslinjer bør kunne foretages isoleret. Når tilflytningskommunen afviser at foretage den vurdering, der ifølge almenboliglovens § 58 a, stk. 2, er en forudsætning for det frie valg, er det Helsingør Kommunes opfattelse, at der ikke kan skabes det nødvendige formelle grundlag for, at borgere fra Helsingør Kommune eller andre kommuner end beliggenhedskommunen, kan anvende fritvalgsreglen i forbindelse med ønsker om at få en bolig hos Else Mariehjemmet.

Helsingør Kommune har fremsendt mailkorrespondance med Fredensborg Kommune fra perioden 2. februar til 3. marts 2015, hvoraf det fremgår, at Fredensborg Kommune har oplyst, at Else Mariehjemmet har egen venteliste, som kommunen ikke har råderet over. Det fremgår også, at kommunen ingen driftsoverenskomst har med Else Mariehjemmet, og at Helsingør Kommune ifølge Fredensborg Kommune selv må tage kontakt til Else Mariehjemmet ligesom andre kommuner gør. Endvidere har Fredensborg Kommune oplyst, at havde der været tale om et kommunalt plejehjem, skulle borgere have været vurderet ud fra Fredens-

borg Kommunes kriterier, eftersom kommunen her har indflydelse på ventelisterne.

Statsforvaltningen har den 21. marts 2016 anmodet Fredensborg Kommunes byråd om en udtalelse til sagen.

Fredensborg Kommune har fremsendt svar den 19. september 2016. Heraf fremgår følgende:

”Fredensborg Kommune har fra Statsforvaltningen modtaget Helsingør Kommunes henvendelse, hvori man ønsker Statsforvaltningens vurdering af fritvalsreglerne, særligt tilflytningskommunens visitationsforpligtelse, jf. almenboliglovens § 58 a. I dette tilfælde handler det om Else Marie Hjemmet, et privat plejehjem beliggende Kystvej 33, 3050 Humlebæk.

Fredensborg Kommune vil indledningsvis præcisere, at egne borgere visiteres til Else Marie Hjemmet i overensstemmelse med reglerne herom.

I praksis visiterer andre kommuner, med undtagelse af Helsingør Kommune, direkte til Else Marie Hjemmet, som selv har ”visitationsretten” og råderet over ventelisten.

Det indebærer, at i de fleste tilfælde ser eller behandler Fredensborg Kommune ikke ansøgningerne til Else Marie Hjemmet, da de øvrige kommuner sender dem direkte til Else Marie Hjemmet, hvorfor Fredensborg Kommune reelt ikke har andel i visitationen af borgere fra andre kommuner til Else Marie Hjemmet.

Det har derimod hjemkommunen, som også er betalingskommune og den kommune, som forestår kontraktindgåelsen med Else Marie Hjemmet.

På Else Marie Hjemmets hjemmeside er anført følgende i forhold til, hvordan man bliver på beboer på hjemmet:

Else Mariehjemmet modtager borgere fra hele landet, som er visiteret til en plejebolig. Alle kommuner kan, hvis borgeren ønsker det, visitere til Else Mariehjemmet på samme måde, som de visiterer til egne plejeboliger.

Ønsker man at være beboer på Else Mariehjemmet, kontaktes egen hjemkommune, som sender betalingstilsagn direkte til Else Mariehjemmet, hvorefter beboeren skrives på plejehjemmets venteliste.

Else Mariehjemmets forstander visiterer fra egen venteliste beboere til en plejebolig på Else Mariehjemmet.

Den administrative praksis Fredensborg Kommune har udøvet i forbindelse med, at borgere fra andre kommuner optages på Else Marie Hjemmet udgør for så vidt ikke en afvisning af at foretage en vurdering efter almenboliglovens § 58 a.

I det omfang Fredensborg Kommune modtager orientering om, at en borger fra en anden kommune er optaget på Else Marie Hjemmet tages dette til efterretning, idet Fredensborg Kommune således alene noterer sig, at Else Marie Hjemmet har optaget en borger fra en anden kommune og dermed har udøvet sin visitationsret og råderet over venteliste, ligesom borgerens hjemkommune har vurderet, at borgeren opfylder hjemkommunens betingelser for optagelse og hjemkommunen derfor tillige har betalingsforpligtelsen.

Skulle Fredensborg Kommune i denne situation foretage en egentlig vurdering efter almenboliglovens § 58 a kunne det få den konsekvens – i den situation, hvor borgeren ikke opfylder Fredensborg Kommunes betingelser for anvisning – at borgeren ikke kunne flytte ind på Else Marie Hjemmet.

Det forekommer ikke rimeligt i en situation, hvor der er tale om et privat plejehjem og der mellem plejehjemmet og hjemkommunen er enighed om optagelse af borgeren og der indgås kontrakt herom.

Fredensborg Kommune har forsøgt at etablere en administrativ praksis, hvor unødigt sagsbehandling undgås.

Fredensborg Kommune vurderer som tilflytningskommune alle borgere, som ønsker at tilflytte kommunens kommunale plejehjem eller plejehjem, som kommunen har driftsoverenskomst med. Dette giver mening fordi kommunen har indflydelse på ventelisten og oversigt over behovet hos de enkelte borgere.

Når der er tale om friplejehjem, selvejende plejehjem eller botilbud (uden driftsoverenskomst) varetages denne opgave af hjemmets forstander i samarbejde med borgerens hjemkommune.

Fredensborg Kommune accepterer således – reelt som en ekspeditionssag - altid optagelse af en borger fra en anden kommune på Else Marie Hjemmet. I lyset af hjemkommunens betalingstil-sagn m.m. synes andet ikke at give mening.

Afslutningsvis skal Fredensborg Kommune bemærke, at finder Statsforvaltningen, at Fredensborg Kommune skal tilrette sin praksis, vil kommunen naturligvis gøre dette.

Fredensborg Kommune bemærker dog, at det forekommer at være en unødigt og bureaukratisk ressourceanvendelse, hvis kommunen skal revisitere til tilbud, som vi ikke har visitationsret og/eller ikke er driftsherre over, når det alene beror på beliggenhed i Fredensborg Kommune.”

Det fremgår af Else Mariehjemmets hjemmeside, at Else Mariehjemmet er et privat plejehjem, der drives som en selvejende institution under Mariehjemmene, og at lejekontrakten indgås i henhold til almenboligloven.

Else Mariehjemmet er også at finde på Tilbudsportalen, hvoraf det fremgår, at det er et tilbud, der er godkendt af en kommunal / regional myndighed.

Ankestyrelsens kompetence

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, jf. kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, jf. kommunestyrelseslovens § 50.

Retsgrundlag

1. Almene ældreboliger

Det følger af almenboliglovens § 105 (lovbekendtgørelse nr. 1116 af 2. oktober 2017 om almene boliger), at kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til ældre og personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger. Regionerne eller kommunerne kan overlade til selvejende institutioner og almene boligorganisationer at være byg- og driftsherre af almene ældreboliger, der tilvejebringes med særligt henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Boligerne kan tilvejebringes som almene boliger efter denne lov eller som kommunalt finansierede boliger.

Efter almenboliglovens § 5, stk. 2, er plejeboliger almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service.

2. Frit valg

Det følger af almenboliglovens § 58 a, stk. 1, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5, kommunale eller regionale botilbud samt plejehjem og beskyttede boliger, jf. §§ 108 og 192 i lov om social service, har ret til frit at vælge sådanne boliger.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelserne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Almenboliglovens § 58 a blev indsat ved lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov nr. 423 af 6. juni 2002.

3. Visitation og anvisning

Af almenboliglovens § 58 b, stk. 1, 1. punkt, fremgår, at ældre og personer med handicap, der har behov for en ældrebolig, en plejehjemsplads eller en beskyttet bolig, optages på en venteliste i bopælskommunen eller i den kommune, hvor den ønskede bolig er beliggende. Af stk. 1, 3. punkt fremgår, at ledige boliger anvises af kommunalbestyrelsen, jf. dog § 55, stk. 1, og den tidligere § 143 e, jf. lovbekendtgørelse nr. 857 af 8. august 2006, til de personer, som har størst behov for den pågældende bolig og derefter til de personer, som i længst tid har stået på ventelisten.

Af de almindelige bemærkninger til ovennævnte lov fra 2002 (Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. nr. 119 af 28. februar 2002) fremgår følgende under afsnit I om frit valg af bolig, herunder retten til at få sin ægtefælle med:

"Anvisning

Et afgørende fællestræk ved ældre-, plejeboliger, plejehjemspladser og beskyttede boliger er, at tildeling sker på grundlag af en forudgående behovsvurdering/visitation. Den enkelte ældre eller

handicappede kan således ikke blot søge en ledig ældrebolig m.v., men kommunen skal vurdere, om den pågældende har behov for en sådan bolig. Visitation indebærer altid en konkret og individuel helhedsvurdering af den enkeltes helbredsmæssige og sociale situation samt behov for den pågældende bolig. Herved sikres det, at boligerne til stadighed er udlejet til/beboet af personer tilhørende den berettigede personkreds.

Det er som udgangspunkt kommunalbestyrelsen, der foretager denne vurdering, idet det dog, hvad angår almene ældreboliger indrettet med henblik på at betjene personer med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, er amtsrådet, der foretager vurderingen. For ældreboliger, herunder plejeboliger, tilhørende almene boligorganisationer og selvejende institutioner kan kommunalbestyrelsen overlade sin anvisningsret til udlejeren/bygningsejeren, jf. dog II nedenfor.

Tilsvarende er praksis i forbindelse med den eksisterende begrænsede adgang for ældre og handicappede til flytning over kommunegrænserne, at kommunalbestyrelserne i såvel fraflytnings- som tilflytningskommune foretager vurderingen (dobbeltvisitation).

Fordelene ved dobbeltvisitation er dels, at en eventuelt lempeligere praksis vedrørende anvisning i fraflytningskommunen ikke fører til, at tilflyttende borgere stilles bedre end tilflytningskommunens egne borgere, og dels at tilflytningskommunen sikres imod udgiftspres som følge af tilflytning af ældre og personer med handicap fra kommuner med lempeligere anvisningspraksis.

Det foreslås, at den eksisterende praksis med forudgående behovsvurdering, henholdsvis dobbeltvisitation, bibeholdes, og at det frie valg af ældrebolig m.v., herunder retten til at få ægtefællen med, således gennemføres inden for rammerne heraf."

Videre fremgår der bl.a. følgende af de specielle bemærkninger i lovforslaget til § 58 a:

"Det foreslås, at den eksisterende begrænsede adgang til at flytte over kommunegrænser udvides med en frit valg af ældrebolig/plejebolig, herunder plejehjem og beskyttede boliger, jf. den foreslåede § 58 a.

Det foreslås, at ældre og personer med handicap har ret til frit at vælge en ældrebolig/plejebolig mv., både i sin bopælskommune og i en anden kommune. Det foreslås, at denne ret både gælder,

hvor den pågældende bor i eget hjem, og hvor den pågældende allerede bor i en ældrebolig/plejebolig mv.

Forslaget indebærer, at den ældre eller handicappede fremover ikke behøver at begrunde sit ønske om flytning. I det omfang en ældre eller en person med handicap anses for at have behov for en ældrebolig m.v., har den pågældende efter lovforslaget ret til at flytte til en anden bolig af samme type inden for kommunegrænsen, henholdsvis efter visitation i tilflytningskommunen ret til at flytte til en anden bolig af samme type i den pågældende kommune.

[...]

Det frie valg indebærer, at den pågældende har mulighed for at vælge enten at bo i en bestemt kommune, bebyggelse eller i en bestemt bolig. Der er således ikke nogen begrænsninger i, hvor konkret det frie valg bliver udmøntet.

Det frie valg forudsætter, at den pågældende, som efter de gældende regler, har et særligt behov for en ældrebolig/plejebolig mv.

Hvis den ældre eller handicappede ønsker at flytte over kommunegrænsen, forudsætter det frie valg derfor, at den pågældende opfylder betingelserne efter lovens §§ 54, 57 og 58 for at få anvist en bolig både i bopælskommunen og tilflytningskommunen.

Efter de gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der som hovedregel anviser til alle ældreboliger/plejeboliger. Kommunalbestyrelsen kan dog overlade anvisningsretten til en almen boligorganisation. Disse regler vil forsat være gældende."

Der fremgår endvidere følgende af vejledning nr. 9096 om botilbud m.v. til voksne, kapitel 2, punkt 35-37:

"Visitation og anvisningsret

35. Anvisningen af en borger til en ældre/plejebolig sker efter en forudgående visitation. Ved visitationen træffer kommunalbestyrelsen beslutning om, at borgeren har behov for en ældre/plejebolig. Visitationen skal ske på baggrund af en konkret individuel vurdering af borgerens boligmæssige, sociale, økonomiske og psykiske og fysiske situation.

Som udgangspunkt er det kommunalbestyrelsen, der har anvisningsretten til ældreboliger, uanset hvem der ejer ældreboligerne. Det betyder, at det er kommunalbestyrelsen, der på baggrund af visitationen afgør, hvem boligerne skal udlejes til blandt ansøgerne. Kommunalbestyrelsen skal anvise boligen til den borger, der har størst behov for den pågældende bolig. Anvises der til en plejebolig, skal regler om plejeboliggarantien desuden opfyldes. Regler vedrørende plejeboliggarantien er nærmere omtalt i vejledningens kapitel 18. Når kommunalbestyrelsen har truffet sin afgørelse om en anvisning til en ældrebolig, meddeles dette til ejendommens ejer, hvorefter ejendommens ejer har pligt til at udleje boligen til den pågældende.

Kommunalbestyrelsen kan aftale med ejendommens ejer, at denne overtager anvisningsretten. Kommunalbestyrelsen kan i denne forbindelse fastsætte nærmere retningslinjer for ejerens udlejning af boligerne. Uanset dette skal borgeren forinden anvisningen visiteres til boligen af kommunalbestyrelsen.

[...]

Flytning til anden kommune

36. Personer, som ønsker at flytte til en anden kommune, har efter reglerne om frit valg af ældreboliger mv. ret til at få anvist en ældreregnet bolig på lige fod med tilflytningskommunens egne borgere. Reglerne om frit valg af ældreboliger er nærmere omtalt i vejledningens kapitel 17.

Klageadgang

37. Hvis kommunalbestyrelsen afslår at visitere en borger til en almen ældre- eller plejebolig, kan kommunalbestyrelsens afgørelser påklages til Ankestyrelsen, jf. § 58 c i almenboligloven."

Af vejledningens kapitel 17, punkt 235, fremgår herudover følgende:

"Hvad omfatter det frie valg

235. Retten til frit valg af ældrebolig mv. gælder, uanset boligens beliggenhed, når behovskriteriet er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til anden kommune både i bopælskommunen og tilflytningskommunen. Hvis borgeren vælger en friplejebolig i en anden kommune, skal der dog kun ske visitation i bopælskommunen. Der er mulighed for mellemkommunal refusion i forbindelse

med frit valg over kommunegrænser, jf. retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 5.

Tilflytningskommunen skal, hvis ansøgeren opfylder betingelserne for flytteret, behandle ansøgeren på samme vilkår som kommunens egne borgere. Kommunen skal derfor vurdere udefra kommende personer efter samme kriterier, som gælder for kommunens egne borgere, ved anvisning til de pågældende boliger.

Borgeren behøver ikke at begrunde sit ønske om frit valg, jf. dog det tidligere anførte om afvisning.

Hvis borgeren benytter det frie valg til at vælge en friplejebolig, gælder kravet om dobbeltvisitation ikke.”

Den nugældende vejledning er vedrørende de ovennævnte citerede afsnit i store træk identisk med den tidligere gældende vejledning (vejledning nr. 14 af 15. februar 2011 om botilbud m.v. til voksne efter reglerne i almenboligloven, serviceloven og friplejeboligloven). Under kapitel 2, punkt 35 om Visitation og anvisningsret, fremgik af den dagældende vejledning, at ”Kommunalbestyrelsen kan overlade anvisningsretten til ejendommens ejer”, mens der af den nugældende vejledning fremgår, at ”Kommunalbestyrelsen kan aftale med ejendommens ejer, at denne overtager anvisningsretten.”

4. Fortolkningsbidrag fra ministeriet

Det daværende Ministerium for By, Bolig og Landdistrikter har i udtalelse af 1. oktober 2014 afgivet fortolkningsbidrag vedrørende bestemmelsen om frit valg efter almenboliglovens § 58 a. Udtalelsen blev indhentet til brug for Statsforvaltningens udtalelse af 18. december 2014 i sagen 2014-203392. Der fremgår bl.a. følgende af ministeriets udtalelse:

”Statsforvaltningen henviser i sit brev til en udtalelse om dette forhold, som ministeriet har afgivet til Selveje Danmark, som repræsentant for Fonden Mariehjemmene. Ministeriet har herom oplyst, at selvejende almene ældreboliginstitutioner fuldt ud er omfattet af almenboliglovens § 58 a bestemmelser om frit valg af ældreboliger. Endvidere oplyste ministeriet, at almenboliglovens § 58 a tildeler ældre en rettighed, hvis opfyldelse ikke er afhængig af, om der mellem kommunen og den selvejende institution er oprettet en driftsaftale.

[...]

Ministeriet kan oplyse, at reglerne om frit valg af ældreboliger blev indført ved lov nr. 423 af 6. juni 2002 om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov om boliger for ældre og personer med handicap og lov om boligbyggeri (Frit valg af ældreboliger m.v. og bedre vilkår for selvejende ældreboliginstitutioner). Ministeriet lægger til grund for besvarelsen, at Else Mariehjemmet består af almene ældreboliger.

Regler om frit valg af almene ældreboliger er beskrevet i almenboliglovens § 58 a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. lovens § 5, har ret til frit at vælge sådanne boliger.

Videre gælder, at retten til frit valg også gælder på tværs af kommunegrænser, men at det er en forudsætning, at såvel fraflytnings- som tilflytningskommune vurderer og anviser den ældre til en sådan bolig. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2. Det er endvidere et krav, at ansøgere, der ønsker at blive anvist til en ældrebolig efter regler om frit valg, er opskrevet på en venteliste, og at anvisningen af den konkrete bolig sker til den person, der har størst behov for den pågældende bolig og har stået længst tid på ventelisten, jf. almenboliglovens § 58 b, stk. 1.

Om tilflytningskommunens mulighed for afvisning af ansøgere uden for kommunen fastslås det i loven, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde og af hensyn til at kunne tilbyde egne borgere et passende botilbud kan beslutte, at personer, der ønsker at flytte til kommunen, ikke kan optages på en venteliste til en bolig i kommunen. Undtagen herfra er borgere, der ønsker at flytte til kommunen:

- 1) for at bevare tæt kontakt til nære pårørende, der bor i tilflytningskommunen,
- 2) af religiøse grunde for at bo i en sådan bolig, hvis hovedformål er, at personer med samme religiøse overbevisning kan være sammen,
- 3) for at blive optaget i et bomiljø, hvor der er opstået et særligt tegnsprogs miljø for døve, eller
- 4) for at opnå en særlig bolig beregnet for personer, der er omfattet af lov om erstatning til besættelsestidens ofre, jf. almenboligloven § 58 b, stk. 2.

Det er ministeriets opfattelse, at reglerne har til formål at tildele ældre en rettighed, der kun kan fraviges, hvis hensynet til egne

borgere tilsiger det, og at de forhold, der er beskrevet i almenboliglovens § 58 b, stk. 2, ikke gør sig gældende.

Reglerne er derfor efter ministeriets opfattelse klare, og der er i forhold til gældende lov på området ikke adgang for kommuner til at inddrage andre kriterier i forhold til lovens opfyldelse end dem, der er beskrevet ovenfor, jf. almenboliglovens §§ 58 a og 58 b.

Ministeriet finder derfor ikke, at Helsingør Kommunes beslutning om ikke at visitere borgere til Else Mariehjemmet med henvisning til, at Else Mariehjemmet ikke har en driftsaftale med kommunen om at stå for de pågældende plejefunktioner, som udøves med udgangspunkt i servicearealerne, er i overensstemmelse med almenboliglovens § 58 a.”

5. Praksis

Det følger af Ankestyrelsens principafgørelse 41-15, at hvis en borger ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2, og servicelovens § 108, stk. 2.

Ankestyrelsens vurdering

1. Ankestyrelsen lægger til grund, at Else Mariehjemmets boliger i Fredensborg Kommune er almene ældreboliger, jf. almenboliglovens § 5, stk. 2.

Vi lægger herved vægt på, at det fremgår af Else Mariehjemmets hjemmeside, at Else Mariehjemmet er et privat plejehjem, der drives som en selvejende institution under Mariehjemmene, og at lejekontrakten med borgerne indgås i henhold til almenboligloven.

Det er herefter Ankestyrelsens opfattelse, at Else Mariehjemmet er omfattet af almenboliglovens § 58 a, hvorefter ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger har ret til frit at vælge sådanne boliger uanset boligens beliggenhed.

2. Ankestyrelsen lægger på baggrund af sagens oplysninger til grund, at Fredensborg Kommune ikke visiterer borgere fra andre kommuner til Else Mariehjemmet, når disse borgere ønsker bolig dér. Vi lægger således til grund, at Fredensborg Kommune altid accepterer optagelse af en borger fra en anden kommune på Else Mariehjemmet uden nogen nærmere visitation. Det vil sige uden vurdering af, om betingelserne (som

også gælder for kommunens egne borgere) for at få anvist en bolig er opfyldt i kommunen.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at denne praksis med som tilflytningskommune ikke at foretage vurdering af, om betingelserne i Fredensborg Kommune for at få anvist en bolig på Else Mariehjemmet er opfyldt, er i strid med almenboliglovens § 58 a, stk. 2, om frit valg af botilbud uanset beliggenhed.

Vi har lagt vægt på, at det fremgår af § 58 a, stk. 2, at det er en forudsætning, at betingelserne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen eller ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Vi har endvidere lagt vægt på, at kravet om dobbeltvisitation som ovennævnt omtales i forarbejderne til almenboligloven. Det fremhæves således, at fordelene ved dobbeltvisitation dels er, at en eventuelt lempeligere praksis vedrørende anvisning i fraflytningskommunen ikke fører til, at tilflyttende borgere stilles bedre end tilflytningskommunens egne borgere, og dels at tilflytningskommunen sikres imod udgiftspres som følge af tilflytning af ældre og personer med handicap fra kommuner med lempeligere anvisningspraksis.

Desuden lægger vi vægt på Ankestyrelsens ovennævnte principafgørelse 41-15, hvoraf fremgår, at hvis en borger ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Ankestyrelsen bemærker, at *anvisningen* af en borger til en ældre/plejebolig sker efter en *forudgående visitation*. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer denne beslutning om, hvorvidt borgeren har behov for en ældre/plejebolig (visitation). Konkrete afgørelser hvor kommunalbestyrelsen afslår at visitere en borger til en plejebolig, kan påklages til Ankestyrelsen, jf. almenboliglovens § 58 c.

Kommunens anvisningsret kan i modsætning til kommunens visitationsret overlades til ejendommens ejer.

Vi henviser til pkt. 35 og 37 i vejledning nr. 9096 af 21. februar 2018.

Ankestyrelsen har noteret sig, at Fredensborg Kommune efter det oplyste i brev af 19. september 2016 visiterer egne borgere til tilbuddet i overensstemmelse med reglerne herom.

3. Ankestyrelsen skal anmode byrådet i Fredensborg Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver byrådet anledning til.

Vi beder byrådet om samtidig at komme ind på følgende:

- Det fremgår af sagens oplysninger, at Fredensborg Kommune ikke har en driftsoverenskomst med Else Mariehjemmet. Hvad er den nærmere begrundelse for, at kommunen ikke har indgået en driftsaftale med hjemmet?
- Det fremgår samtidig på Tilbudsportalen, at hjemmet er et tilbud, der er godkendt af en kommunal/regional myndighed. Er det Fredensborg Kommune, der har foretaget en sådan godkendelse, og i så fald i hvilken form og på hvilket grundlag?
- Er der givet offentlig støtte til oprettelsen af de almene boliger efter reglerne i almenboligloven, og i så fald fra hvem, til hvad, på hvilket grundlag, og hvilke forpligtelser/betingelser er knyttet til denne støtte?
- På Tilbudsportalens beskrivelse af Else Mariehjemmet fremgår ikke nærmere oplysninger om blandt andet målgruppe, indsatser og takster. Vi beder om byrådets bemærkninger hertil. Vi henviser i den forbindelse til bekendtgørelse om Tilbudsportalen (bekendtgørelse nr. 638 af 30. maj 2018), som i kapitel 2 og 3 indeholder regler om blandt andet indberetning og godkendelse af oplysninger på Tilbudsportalen.

Vi har sendt en kopi af denne udtalelse til Helsingør Kommune.

Udtalelsen vil blive offentliggjort på www.ast.dk.

Venlig hilsen

Hanne Villumsen
Kontorchef